

**PSİKOAKTİF İLÂÇ TEDAVİSİ UYGULANAN HASTALARIN AĞIZ VE
BOĞAZ SALGILARINDAN İZOLE EDİLEN AEROP
MİKROORGANİZMALAR**

Doç Dr. Ömer KASIMOĞLU (*)
Doç Dr. Suphi KONUKMAN ()**
Doç Dr. Ercüment KONUKMAN (*)**
Prof. Dr. Eflâton ADAM (**)**

İnfeksiyon hastalıklarının tedavisinde antibiyotiklerin düzensiz kullanılması, yüksek ateşle seyreden virus infeksiyonlarında antibiyotik uygulanması, kan hastalıkları ve romatizmada kortikosteroidlerin gereğinden fazla verilmesi ve beslenme yetersizliği gibi çeşitli nedenlerle organizmanın direncinin azalması sonucu normal flora mikroorganizmaları arasında bulunan candidalar daha sık olarak infeksiyon husule getirmektedirler (1, 2, 4, 5, 9, 12).

Çalışmamızda psikoaktif ilâç uygulanan hastaların ağız ve boğaz salgılarından izole edilen mikroorganizmalar ve bunların antibiyotiklere hassasiyet sonuçları bildirilecektir.

-
- (*) İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Tropikal Hastalıklar ve Parazitoloji Kürsüsü, Üniversite, İstanbul.
- (**) İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Cerrahi Kürsüsü, Çapa, İstanbul.
- (***) İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Hastalıkları Kürsüsü, Çapa, İstanbul.
- (****) İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kürsüsü, Çapa İstanbul

MATERYEL VE METOD :

Vak'alarımız İ. Ü. Tıp Fakültesi Psikiatri Kliniği hastaları arasından seçilmiştir. Psikiyatri Kürsüsüne müracaat eden ve vak'alarımızı teşkil eden 75 hastanın yaş grubu 24 - 75 arasındadır. Bunların 29'u kadın 46 sı erkektir. Ağız ve Boğaz salgısı incelenen hastaların 6 ay - 13 sene süre ile psikoaktif ilaç aldıkları tespit edilmiştir.

Eküviyonla alınan ağız ve boğaz salgıları tüpteki buyyon besiyerine, Löffler serumuna, azaltma metodu ile Petri kutularındaki kanlı jeloz ve Sabouraud besiyerlerine ekilmiştir. Besiyerleri 37°C de 24 saat beklendikten sonra değişik kolonilerden saf kültür alınmıştır. Ayrıca Sabouraud besiyerleri bir hafta oda derecesinde muhafaza edilerek maya kolonileri belirlediğinde saf kültür elde edilmiştir. Gram pozitif kok, gram negatif çomak, maya hücresi olduğu tesbit edilen saf kültürlerin besifizyolojileri incelenmiş, maya hücrelerinin klamidiaspor teşkil edip etmedikleri araştırılmıştır. (2, 4).

Elde edilen bakterilerin 25 antibiyotiğe (penicillin, axacillin, cloxacillin, methicillin, ampicillin, carbenicillin, cephalothin, erythromycin, oleandomycin, novobiocin, spiramycin, lincomycin, rifamycin, chloramphenicol, tetracycline, demethylchlortetracycline, doxycycline, streptomycin, kanamycin, gentamicin, polymixin B, Colistin, nalidixic acid ile nitrofurantoin) e hassasiyetleri disk metodu ile denenmiştir (3).

BULGULAR

İncelenen ağız ve boğaz salgılarından 34 *Candida albicans*, 13 *Staphylococcus aureus*, 11 *Candida tropicalis*, 9 *Staphylococcus albus hemolyticus*, 5 *Candida krusei*, 4 Beta hem streptococcus ve 3 *Escherichia coli* olmak üzere 79 suç tanımlanmıştır.

İzole edilen bakteri suşlarının antibiyotiklere hassasiyet deneyi sonuçları Tablo da gösterilmiştir.

TARTIŞMA

Normal ağız ve boğaz florasında bulunan potansiyel patojen mikroorganizmalar antibiyotiklerin düzensiz kullanılması, kortikosteroid ve ışın tedavisi, ihtiyarlık, beslenme koşullarının yetersiz olması gibi çeşitli nedenlerle organizmanın tabii direncinin azaldığı durumlarda organizma için zararlı olmakta ve çeşitli hastalık tabloları görülmektedir (2, 4, 5, 8, 9).

Tablo. 1 Psikoaktif ilaç uygulanan hastaların ağız ve boğaz salgılarından izole edilen bakterilerin antibiyotiklere hassasiyetleri

H (Hassas), AH (Az hassas), D (Dirençli).

	Staphylococcus aureus			Staphylococcus albus haemolyticus			Beta hae. streptococcus			Escherichia coli		
	H	AH	D	H	AH	D	H	AH	D	H	AH	D
Penisilin	2	2	9	1	1	7	3	1	1	—	—	3
Oksasilin	12	1	—	7	—	2	3	1	—	—	—	3
Kloksasilin	11	2	—	7	2	—	2	2	—	—	—	3
Metisilin	12	1	—	8	1	—	1	1	2	—	—	3
Ampisilin	10	3	—	8	1	—	2	1	1	—	—	3
Karbenisilin	12	1	—	8	1	—	3	1	—	—	—	3
Sefalotin	13	—	—	8	1	—	3	—	1	1	1	1
Eritromisin	12	1	—	7	1	1	2	2	—	—	1	2
Oleandomisin	9	4	—	8	—	1	2	2	—	—	—	3
Novobiosin	12	1	—	8	1	—	2	1	1	—	—	3
Spiramisin	7	6	—	1	2	6	1	2	1	—	—	3
Linkomisin	9	4	—	7	2	—	2	1	1	—	—	3
Rifamisin	12	1	—	8	1	—	2	1	1	—	—	3
Kloramfenikol	10	3	—	7	1	1	2	1	1	1	1	1
Tetrasiklin	7	3	3	2	—	7	2	1	1	—	1	2
Demetilkortetrasiklin	6	4	3	1	2	6	3	1	—	—	1	2
Doksisiklin	9	3	1	8	1	—	1	2	1	—	1	2
Streptomisin	8	4	1	6	3	—	3	1	—	—	1	1
Kanamisin	12	1	—	8	1	—	2	1	1	1	2	1
Gentamisin	11	2	—	2	6	1	1	2	1	2	1	—
Polimiksin B	—	2	11	—	1	8	—	1	3	1	2	—
Kolistin	—	3	10	—	2	7	—	1	3	1	1	1
Nalidiksik asit	—	4	9	—	2	7	—	2	2	3	—	—
Nitrofurantoin	6	4	3	5	2	2	2	1	1	—	1	2

Son yıllarda ağız, boğaz, vagina boşluklarında ve deri üzerinde bulunan candidaların ve antibiyotiklere dirençli bakterilerin fazla oranda bulunduğu ve daha sık hastalık husule getirdikleri dikkati çekmektedir. Bu mikroorganizmaların ortama yayılarak diğer şahıslarıda infekte ettiği bildirilmektedir. Bu nedenle hastanelerde hijyen kurallarına çok dikkat etmek gereklidir (3, 4, 6, 7, 10, 11).

Psikiyatrik hastaların tedavisi için uzun süre çeşitli psikoaktif ilaçlar uygulanmaktadır. Çalışmamızda İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğine müracaat eden 75 hastanın 6 ay - 13 yıl süre ile psikoaktif ilaç kullandıkları ve beslenme koşullarının normal şahıslara göre yetersiz olduğu ve genellikle tabii dirençlerinin azaldığı tesbit edilmiştir. Çeşitli ağız lezyonu bulunan 27 ve ağız lezyonu bulunmayan 48 hastanın boğaz salgısından 34 *Candida albicans* 11 *Candida tropicalis* ve 4 *Candida krusei* suşu izole edilmiştir.

Üniversite öğrencileri boğaz salgıları üzerinde yapılan bir çalışmada *Candida albicans* suşuna çok az sayıda rastladığı bildirilmektedir. (4). Biz *Candida albicans* suşlarını % 43 oranında tesbit ettik. Çeşitli *Candida* suşlarının %63 oranında bulunduğu görülmektedir. Bu sonuçlar hastalarımızda tabii direnç azalması ile kandidiaz belirtisinin ortaya çıkabileceğini göstermektedir.

Çalışmamızda *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus albus haemolyticus*, *Beta haemolyticus streptococcus* ve *Escherichia coli* suşları % 36 oranında bulunmuştur. Normal şahısların boğaz salgıları üzerinde yapılan bir çalışmada (4) *Candidalar* dışındaki bakterilerin çok yüksek oranda bulunduğu dikkate alınırsa bizim yapmış olduğumuz çalışmada bu bakterilerin oldukça düşük oranda buldukları anlaşılmaktadır.

Hastalarımızdan izole ettiğimiz 13 *Staphylococcus aureus* suşunun 11 inin (% 84) penisiline dirençli oldukları tesbit edilmiştir. Bu bulgumuz diğer araştırmacıların bulgularına uymaktadır. (3, 4, 5). *Staphylococcus albus haemolyticus*, *Beta haemolyticus streptococcus* ve *Escherichia coli* suşlarının çeşitli antibiyotiklere hassasiyet durumları diğer araştırmacıların bulgularına uymaktadır (3, 4, 5).

Psikoaktif ilaç uygulanan hastalarda çeşitli ağız lezyonları tesbit edildiğinde; *Candida* suşlarının fazla oranda bulunduğu dikkate alınarak mikrobiyolojik inceleme sonucu etken izole edildikten sonra gerekli tedavi yapılmalıdır.

Ö Z E T

Psikoaktif ilaç tedavisi uygulanan 75 hastanın ağız ve boğaz salgısından 34 *Candida albicans*, 13 *Staphylococcus aureus*, 11 *Candida tropicalis*, 9 *Staphylococcus albus haemolyticus*, 5 *Candida krusei*, 4 *Beta hae*, *streptococcus* 3 *Escherichia coli* suşu izole edilmiştir.

Bu hastaların boğaz salgılarından izole edilen *Candida* suşlarının diğer suşlara nazaran fazla oranda bulunduğu tesbit edilmiştir.

S U M M A R Y

Aerobic microorganisms isolated from throat swabs of patients treated with psycho - active druge.

34 strains of *Candida albicans*, 13 *Staphylococcus aureus* 11 *Candida tropicalis*, 9 *Staphylococcus albus haemolyticus*, 5 *Candida krusei*, 4 *Beta hae. streptococcus*, 3 *Escherichia coli* were isolated from the throat swabs of 75 patients treated with psycho - active druge.

The fact that *Candida* strains isolated from the throat swabs of these patients presented a much more considerable rate as compared with the other strains is noteworthy.

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- 1 — ANG. Ö., KASIMOĞLU, Ö.: *Candida* suşlarının pimaricine'e hassasiyetleri, Tıp Fak. Mecm. 36 : 28 (1973).
- 2 — CONANT, N. F., SMITH, D. T., BAKER, R.D., CALLAWAY; J.L. : *Manual of Clinical Mycology*, 3. ed. W.B. Saunders Company Philadelphia, London, Toronto (1971).
- 3 — ÇETİN, E. T., ANG, Ö., TÖRECİ K. : 1968 - 1969 yıllarında izole ettiğimiz 1333 bakteri suşunun antibiyotiklere hassasiyetleri, Tıp Fak. Mecm. 33 : 615 (1970).
- 4 — ÇETİN, E. T. ANG, Ö., TÖRECİ, K. And BERKİTEN, R. : Investigation on aerobic oral and nasal flora of university students Path, Microbiol 37 : 185 (1971).
- 5 — ÇETİN, E.T., TÖRECİ, K., KASIMOĞLU, Ö., AĞBABA, Ö.; REPYÜKSEL G. : Hastane infeksiyonlarına sebep olan bakteriler, Tıp Fak. Mecm. 35 : 198 (1972).
- 6 — HUSSAR, A. E. : The problem and management of nasal carriers of *Staphylococcus*, Clin Med. 71 : 473 (1964).
- 7 — LOWBURY, E. J. L. : Infection in burns, Brit. Med. J 1 : 994 (1960).
- 8 — NOBLE, W.C., WILLIAMS, R.E.O. and JEVONS, M. P. : Some aspects of nasal carriage of *Staphylococci*, J. Clin Path 17 : 79 (1964).

- 9 — NOBLE, W. C.: An epidemic of streptococcal infection in a skin hospital, Brit J Derm 81 : 259 (1969).
- 10 — TÖRECİ, K., GEDİKOĞLU, A. G. : Pseudomonas aeruginosa ile husule gelen hastane infeksiyonları, Tıp Fak. Mecm. 28 : 150 (1965).
- 11 — White, A. : Quantitative studies of nasal carriers of Staphylococci among hospitalized patients, J Clin Invest 40 : 23 (1961).
- 12 — WILLIAMS, R.E.V., BLOWERS, R., GARROD, L. P. and SHOOTER, R.A. : Hospital infection causes and prevention 2 nd ed. Lloyd-luke, London (1966).